

Verslag informatiebijeenkomst dijkversterkingsproject SAFE (Streefkerk – Ameide – fort Everdingen)

Locatie: Helsdingen - Vianen

Aanwezige medewerkers: Frank Mertens (projectmanager), Henny Schippers (omgevingsmanager), Stefan Daleman (omgevingsmanager), Nelle Jan van Veen (technisch manager), Gerrit van Zwol (technische manager), Esther Dieker (adviseur omgevingsmanagement) Anita van Elteren (communicatieadviseur).

Datum: dinsdag 29 september 2020

De bijeenkomst start om 19.30 uur met een welkomstwoord door Frank Mertens (projectmanager). Frank meldt dat deze bijeenkomst ook online wordt gestreamd via Zoom. Deelnemers thuis kunnen ook vragen stellen, net zoals de mensen in de zaal. Aansluitend geven Henny Schippers (omgevingsmanager) en Nelle Jan van Veen (technisch manager) een presentatie en uitleg over het project. Hieronder treft u een korte weergave van de presentatie en de vragen die gesteld zijn. De presentatie is tevens op de website terug te vinden.

De deelnemers zijn voorzien van A3 kleurenkopieën van aan te pakken dijktrajecten in dit project en van een reactieformulier waarop tips/adviezen/vragen kunnen worden aangeleverd die nadien door het projectteam worden opgepakt.

Presentatie

Naast een uitgebreide toelichting over het project waarom dijkversterking nodig is, is het doel van deze bijeenkomst ook het ophalen van informatie en belangen vanuit het gebied. We gaan graag met u in gesprek.

Waterschap Rivierenland heeft van het rijk door de nieuwe normering (2017) een grote versterkingsopgave gekregen die voor 2050 gereed moet zijn. Het dijkversterkingsproject SAFE gaan we partieel versterken. Veel dijkdelen voldoen niet meer aan de nieuwe veiligheidsnormen. We pakken als eerste de zwakke schakels aan. De dijkdelen die we nu gaan versterken, zijn niet versterkt bij de recente dijkversterkingsprojecten. We hebben gekeken waar we het geld voor waterveiligheid het beste kunnen inzetten. Dat doen we op de meest zwakke dijkdelen. Met deze urgente delen krijgen we het meeste rendement (veiligheid) voor het beschikbare realisatiebudget. Daarnaast willen we ook de ruimtelijke kwaliteit behouden of verbeteren en de overlast beperken. Bij het ontwerpen en versterken kijken we ook naar de uitbreidbaarheid omdat we voor de andere dijkdelen nog vóór 2050 terug moeten komen. Ook kan het zijn dat voor sommige delen die we nu gaan versterken in het project, we nog een keer terug moeten komen om een ander faalmechanisme aan te pakken.

De verschillende fases van het project worden toegelicht; de verkenningsfase, de planuitwerkingsfase en de realisatiefase (zie presentatie).

Vragen van de deelnemers

Is de kade bij de buitenstad Vianen ook onderzocht? Er wordt opgemerkt dat de kade wel slecht is.

Antwoord: nee, die is niet beschouwd want het is geen primaire kering. Het wordt gezien als buitendijks gebied. We zullen navragen wat de status hiervan is en of het op korte termijn wordt getoetst of versterkt. Binnen dit project wordt het niet meegenomen.

Zijn jullie ook in overleg met Rijkswaterstaat (RWS) over de doorstroming van de Lek? Het waterschap doet er alles aan om een veilige dijk te hebben maar RWS doet maar weinig, bijvoorbeeld aan baggerwerkzaamheden.

Antwoord: er is contact met RWS maar eigenlijk alleen voor waar we mogelijk buitenwaarts, aan de rivierzijde, kunnen versterken. RWS heeft eigen plannen om waterstanden op orde te houden. Wij zijn daar niet actief bij aangesloten.

Tijdens het vorige project kwam opeens uit de hogehoed dat RWS met maatregelen kwam die de waterstanden kunnen beïnvloeden. Het is dus noodzakelijk om met RWS contact te onderhouden.

Antwoord: wij hebben wel contact met Rijkswaterstaat over waterstanden die met een bepaalde frequentie kunnen voorkomen en daarop voeren wij een toetsing uit. Het is niet zo dat op korte termijn die rivierstanden opeens veranderen en leiden tot een ander dijkontwerp. Tijdens iedere fase die we doorlopen binnen dit project heeft RWS inspraak. We hebben als project binnen het landelijk Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) afstemmingsoverleg en zitten met alle mede-overheden aan tafel op verschillende niveaus.

Het is nog niet zo lang geleden dat bij de Ringdijk de dijk aan de westzijde vernageld is. Was dat het ei van Columbus?

Antwoord: dat stuk dijk is weer gearceerd maar dat is niet voor de stabiliteit. Het staat wel op de kaart voor het faalmechanisme piping. Dat is een type faalmechanisme wat toen niet is opgelost. Dijkvernageling is een soort van verankering die in de dijk is gebracht om stabiliteit te creëren.

Jullie kunnen nu nog niet aangeven waar jullie als eerste mee gaan beginnen of waar jullie later nog een keer terug moeten komen?

Antwoord: op de locaties die nu staan aangegeven is het wel hoogstwaarschijnlijk dat we hier maatregelen gaan treffen. Hoe we dat gaan doen, gaan we de komende maanden onderzoeken. Het kan ook zo zijn dat het een integraal ontwerp wordt zodat we de komende jaren tot 2050 niet terug hoeven te komen. Bijvoorbeeld om nu een klei inpassing te doen en dan later weer terugkomen voor een ander faalmechanisme.

Sommige maatregelen zijn minder ingrijpend voor dijkbewoners. Men is meer geïnteresseerd in de zwaarte van de uitvoering binnendijks of op de dijk dan wanneer aan de buitenkant een klei inpassing gerealiseerd wordt.

Antwoord: stel dat we toch ergens wat aan de binnenkant moeten doen, dan hebben we wel de intentie om dat zo te doen dat we niet terug hoeven te komen op korte termijn. Als we in het voorland wat gaan doen, dan doen we dat nu en dan over 20 jaar bijvoorbeeld de weg op de dijk. Dit is een voorbeeld van een manier hoe we er ook naar kijken. Die keuzes gaan we in de verkenningsfase maken. De ingrijpende maatregelen gaan we met een groter publiek delen.

Iemand vraagt zich af of de weg dan straks weer tussen Lexmond en Ameide een tijdje dicht moet.

Antwoord: dat is een echte uitvoeringsvraag. Maar het is wel zo dat machines over de dijk moeten waardoor de weg wel vaak (tijdelijk) dicht zal moeten. Maar het verschilt per maatregel wat de overlast zal zijn. We doen wel ons best om de bereikbaarheid van het gebied zo groot mogelijk te houden. Maar dat punt gaan we bekijken in de planuitwerkingsfase.

Iemand merkt op dat op kaart nr. 12 bij de vorige dijkversterking klei is neergelegd. Nu staat er een plons water.

Antwoord: dat zullen we nader gaan bekijken.

Wat bepaalt welk scenario het eerst wordt aangepakt?

Antwoord: in principe is er een prioritair faalmechanisme waar de hoogste faalkans aan is toegekend. Stel bijvoorbeeld dat piping eens in de 50 jaar kan voorkomen. Dan moet dat faalmechanisme als eerste worden aangepakt. Dan bekijken we ook of het verstandig is om ook het andere faalmechanisme te verbeteren. Stel dat we 1 faalmechanisme doen, alleen klei inpassing, dan wordt de veiligheid wel verhoogd maar het betekent nog niet dat het dijkdeel is goedgekeurd. Maar we hebben tot 2050 om de dijk aan de veiligheidsnorm te laten voldoen.

Betekent de rode lijn dat de dijk in zijn geheel wordt onderzocht?

Antwoord: de rode lijnen betekenen dat voor die gehele lijn, inclusief de randen, onderzoek wordt uitgevoerd.

Moeten er huizen weg ten behoeve van de versterking?

Antwoord: dat is erg voorbarig om nu te kunnen zeggen. Het feit dat er huizen staan is al een omgevingsaspect die we mee laten wegen in de oplossing die we gaan kiezen. Het kan zijn dat we bij bepaalde woningen maatwerk gaan toepassen. Het is nu nog te vroeg om er iets over te zeggen.

Bij Lexmond is een stukje rood (piping) en een ander stuk is oranje. Maar richting Vianen is de dijk een stuk lager en dat is raar want het hoogteprobleem wordt niet voorkomen.

Antwoord: het klopt dat het daar lager is vanaf Lexmond naar Vianen. De nieuw aangelegde dijk heeft echter een bepaalde mate van over-hoogte. Waar de nieuwe dijk ophoudt is de hoogte volgens de huidige veiligheidsnorm op het randje. Gezien de bodemdaling, wat eigenlijk voornamelijk voorkomt bij veengrond, zal het misschien ergens voor 2050 niet aan de vereiste hoogte voldoen. Wij hadden de keuze om het nu op te pakken, maar met de huidige berekeningen was de piping makkelijker op te lossen. Dat is het verhaal over veiligheidsrendement. Uit berekeningen was piping toch urgenter dan de hoogte. In die nieuwe dijk zitten weinig zettingsgevoelige lagen. De verwachting is dat die dijk niet verder zakt.

De zomerdijk is 22 jaar geleden versterkt. Wanneer moet het nu weer? Het gaat om een klein stukje dijk bij de kruising kleine klok tot aan de kleine groene ophaalbrug. Is destijds maatwerk geweest. Weten we al wat daar voor 2050 gaat gebeuren?

Antwoord: nee, dat weten we nog niet. We weten wel welk probleem er is. Door het ingenieursbureau gaan we het nog een keer scherper door laten rekenen. Gedurende de verkenningsfase gaan we dat onderzoeken.

Is die oranje streep bij Sluis een langsconstructie?

Antwoord: ja, dat klopt. Op de kaarten wordt genoemd waar langsconstructies in de dijk bevinden (bijvoorbeeld damwanden). Die waren nog in onderzoek toen we de kaarten maakten. Zoals het er nu uit ziet hoeven die niet te worden versterkt. Een constructies is een verzamelnaam voor langsconstructies en kunstwerken die we aan het onderzoeken zijn.

Wanneer verwachten jullie het voorkeursalternatief (VKA) gereed te hebben?

Antwoord: het voorkeursalternatief is de afronding van de verkenningsfase. Dat zal eind 2021 zijn.

Hoe borgen jullie dat er een betrouwbare aannemer wordt aangenomen?

Antwoord: dat is echt een vraag voor in de contractprocedure. We zijn uiteraard altijd op zoek naar een betrouwbare aannemer. Het zal een Europese aanbesteding worden.

Bij de vorige versterking zijn er meetpunten aangebracht. Gebeurt dat nu weer?

Antwoord: ja, dat gaan we dan weer doen. Die plaatjes (meetboutjes) worden voor de uitvoering geplaatst. Dat doen we ook een jaar voor de uitvoering omdat bijvoorbeeld alle seizoenen dan onderdeel van de nulmetingen zijn.

Worden we wel op de hoogte gehouden als er opeens nabij de woning geboord gaat worden?

Antwoord: ja, dat zullen we altijd doen.

In 1997 heeft RWS een geul gegraven. Daar zit 70 cm klei. Bij de woningen bij de gracht zijn schades ontstaan. Hoe kan het zo zijn dat het waterschap een klei ingraving gaat doen en dat RWS het gaat afgraven?

Antwoord: dit klinkt ons inderdaad niet handig in de oren. In dit onderzoek gaan we nog met drones en metingen bekijken hoe goed die klei is. We gaan dan verder bekijken of die kleilaag teruggebracht moet worden. We richten ons op de primaire waterkering, niet overige kades.

Iemand merkt op dat er (in Vianen) een damwand loopt vanaf de kruising naar rechts en daar stopt het opeens. En daar zit een grindkoffer om piping te voorkomen.

Antwoord: waarschijnlijk zit het net buiten de kernzone. We zijn zelf ook benieuwd waarom dit gebeurd is. Dit gaan we uitzoeken.

(Opmerking: op de kaarten waren alleen zelfstandig waterkerende constructies aangegeven en niet constructies die zorgdragen voor lokale stabiliteitsproblemen. Zodoende stonden er enkele damwanden bij de binnenstad Vianen niet op de kaart aangegeven. Er wordt nog wel gezocht naar de gegevens van deze constructie).

Tot hoe ver kan er schade ontstaan aan de huizen? In de buitenstad bijvoorbeeld.

Antwoord: we nemen de woningen op vanaf 50 meter vanuit de as van de dijk. Maar als er bijzondere omstandigheden zijn, dan wijken we daarvan af, bijvoorbeeld bij een hele oude woning. Het is in ieder geval allemaal maatwerk.

Kun je ook zelf om meetboutjes vragen als je bijvoorbeeld op 70 meter afstand zit?

Antwoord: ja, je kan hierover altijd met ons in discussie gaan. Als er bijvoorbeeld schade ontstaat aan een tuinhek, dan geven we een vergoeding om het hele tuinhek goed te zetten of om een nieuwe te plaatsen. Er worden redelijke prijzen geboden.